

Familia Augustiniana
December 2004

Open Vensters 17

**Rondzendbrief van de Familia
Augustiniana**

OPEN VENSTERS

Rondzendbrief van de Augustijnse Familia-groepen in Nederland

REDACTIE: Bettineke van der Werf
Wedesteinbroek 1406,
6546 RN Nijmegen
e.van.der.werf@hccnet.nl

Aanspreekpunten familia i.v.m. Open Vensters:

Karel Peijnenborg	Familia Boskapel
Luc Habets	Familia Eindhoven
Jan van Swam	Familia Lindenholt
Jan van Dril OSA	Augustinusleesgroep Utrecht
Hedy de Groot	Werkhofgemeenschap

Aanvraag toezending Open Vensters:

Bettineke van der Werf

VOLGENDE NUMMER: eind maart 2005
SLUITING KOPIJ: 10 maart 2005

Inleiding:

Voor u ligt het zeventiende nummer van Open Vensters. We kijken terug naar bijeenkomsten in het najaar, met name op het feest van de 1650^e geboortedag van Augustinus, 13 november 2004. Helaas moesten we van 2 redactieleden afscheid nemen. Vanwege tijdgebrek hebben zij hun plaats opgegeven. Natuurlijk zijn we op zoek naar uitbreiding van de redactie. Daar wordt door het bestuur van de FAN hard aan gewerkt. Ik wens u gezegende kerstdagen en een voorspoedig 2005. En veel genoegen bij het lezen van de zeventiende Rondzendbrief.

Bettineke van der Werf.

INHOUD:

COLOPHON

INLEIDING REDACTIE

AUGUSTINUS ZEGT

BOEKPRESENTATIE

UIT DE FAMILIA-GROEPEN

Werkhofgemeenschap
 Familia Lindenholt
 Familia Eindhoven
 Familia Boskapel
 Leesgroep Utrecht
 Leesgroep Heemstede

AUGUSTINUSLEZING

CONGRES ROME

STUDIEDAG AUGUSTIJNS INSTITUUT BELGIË IN GENT

AUGUSTINUS 1650^e GEBOORTEFEEST GEVIERT IN UTRECHT

BESTUUR FAN

2 oktober en 5 maart

EIGEN BIJDRAGE

Overweging Henk Kroon
 Augustinus kaarten
 E-mailkaart sturen

JONGEREN EN O.S.A.

Wereldjongerendagen Keulen

VERDER NIEUWS

Studiedagen Augustijns Studiecentum Boskapel
 Plechtige Geloofte
 Websites Augustijnen
 Vieringen
 Augustijnse agenda

AUGUSTINUS ZEGT ..

'Bisschop zijn schrikt mij af'

Vanaf het moment dat de last van het episcopaat op mijn schouders werd gelegd - een gevaarlijke last waarvan men rekenschap moet afleggen - bekommeren mij steeds de zorgen van mijn ambt. Wat mij afschrikt in deze taak is het volgende: zoeken wij, bisschoppen, er niet eerder een uitdaging in om onze persoonlijke eer te vergroten dan de zorg voor uw heil? Bisschop zijn voor u schrikt mij af.

Christen zijn met u troost mij. Want bisschop ben ik voor u, christen ben ik samen met u. De eerste titel slaat op een taak die ik op mij nam, de tweede titel kreeg ik door genade. De eerste betekent gevaar, de tweede heil.

Door de stormkracht van het werk als bisschop word ik als het ware in volle zee heen en weer geslingerd. Maar als ik dan op zulke momenten terugdenk aan Hem die ons door zijn bloed heeft verlost, dan vind ik in die rustgevende gedachte een veilige haven. Als ik persoonlijk gebukt ga

onder het ambt van bisschop, dan vind ik tegelijk rust in de weldaad van onze gemeenschap met u. Het schenkt mij meer genoeg samen met u vrijgekocht te zijn dan over u aangesteld te zijn. Volgens het voorschrift van de Heer zal ik daarom met nog grotere inzet uw dienaar zijn ... De last is nu eenmaal lichter wanneer de liefde sterker is ... Als wij slechte herders zijn - wat God verhoede - dan is dat door onze eigen natuur. Maar als wij goede herders zijn - wat Hij ons moge verlenen - dan kunnen wij dat alleen maar door zijn genade ... Daarom broeders en zusters ... maak ons dienstwerk vruchtbaar. Gij zijt Gods akker ... help ons door uw gebed en uw gehoorzaamheid, dat wij niet zozeer in ons leiderschap vreugde mogen vinden dan wel in onze zorg u tot voordeel te zijn.

Augustinus, preek 340,1.

Het is niet verwonderlijk dat Mgr. Bluysen bovenstaande tekst van zijn grote voorbeeld Augustinus opneemt in zijn nieuwste boek (p.117-118) dat hierna wordt voorgesteld.

BOEKBESPREKING

J. Bluysen, *Waar liefde vraagt, luistert God*. Hoe bisschop Augustinus nieuwkomers leerde geloven in Jezus Christus. Nijmegen, Valkhof Pers, 2004, 147 pp.

Mgr. Jan Bluysen (1926) was van 1966 tot 1984 bisschop van 's-Hertogenbosch. Hij voelt een diepe, persoonlijke verwantschap met zijn verre voorganger Augustinus, ondanks de zestien eeuwen die hen scheiden. In dit boek legt Bluysen daarvan getuigenis af. Hij wil de bisschop van Hippo als inspirerende zoeker naar waarheid introduceren bij 'niemandslanders' en 'nieuwkomers in het geloof' van onze tijd. Bluysen heeft de teksten van Augustinus intensief gelezen en herlezen: 'Hoe meer ik over hem las en hoorde, hoe sterker ik hem ging zien als een meevoelende lotgenoot en zelfs als een goede vriend. Dat werd versterkt door de parallellen die te trekken zijn tussen de zeer woelige tijd waarin hij leefde en de culturele schokken van onze tijd. Niet minder ook door de open en wijze houding vanwaaruit Augustinus kerk en samenleving richting wees. Hij is door de eeuwen heen voor zeer velen herkenbaar geweest als een mens van vlees en bloed, als een van ons, tegelijk ook als een visionaire en betrouwbare voorganger.'

Het boek heeft zeven hoofdstukken:

1. De onstuimige speurder;
2. De catecheet;
3. Kernvragen van Augustinus: over het kwaad en het gelukkige leven;
4. De God van Jezus Christus, niemand heeft Hem ooit gezien;
5. Plaats maken voor God, over geloven, bidden, verlangen, genieten;
6. Kerk, dat is de hele Christus;
7. Een echte gemeenschapsmens, over bisschopsambt, vriendschap, religieuze gemeenschap, huwelijk.

'Waar liefde vraagt ...' is sympathiek geschreven. Bluysen heeft een aantal bekende en minder bekende teksten van Augustinus bijeengebracht en plaatst die in een catechetisch perspectief, want het geloofsonderricht is bij uitstek de taak van de bisschop. Omdat Augustinus zich als een zoeker opstelt, is hij in staat de ander deelgenoot te laten worden van zijn eigen zoeken. Hij staat niet met waarheden te zwaaien alsof ze onwrikbaar zijn omdat ze altijd al op een bepaalde manier ter sprake zijn gebracht, nee, Augustinus wil de waarheid, de grote en de kleine, opnieuw in een nieuwe taal ter sprake brengen. Dat wordt ook duidelijk in de Confessiones: Ik schrijf niet hoe ik geweest ben, maar hoe ik nu ben!

Behalve verhelderende voetnoten onder aan de bladzijde, geeft de auteur achterin het boek de vindplaats van de teksten die hij citeert. Dat zijn er alles bijeen zo'n 130 in getal. Op bijna iedere bladzijde wordt wel een tekst van de kerkvader (uitvoerig) aangehaald, terwijl de informatie over hem slechts in summier vorm wordt gegeven. Daardoor zet het boek de lezer echt aan het mediteren.

Martijn Schrama

FAMILIA-GROEPEN

DE WERKHOFGEMEENSCHAP

In Werkhoven heeft een bestuurswisseling plaatsgevonden. Twee leden, waaronder de voorzitter Hilbrand van Gorkum, traden op de algemene ledenvergadering van 9 november af. Gelukkig hebben we twee nieuwe leden bereid gevonden hun plaatsen in te nemen. Daar zijn we blij mee. Het is niet altijd eenvoudig om een kleine geloofsgemeenschap als de WHG draaiend te houden maar de leden zijn zeer betrokken en steken een handje uit. De meesten nemen dan ook deel aan meerdere commissies of werkgroepen en niet te vergeten de lees- en gespreksgroepen.

Hedy de Groot.

Elke zondag is er om 10.00 uur een oecumenische viering in de Werkhofgemeenschap. U bent van harte welkom! Het adres is Hollendewagenweg 20, 3985 SC Werkhoven.

FAMILIA AUGUSTINIANA LINDENHOLT

Dinsdagavond, het is weer zover, en mijn kalender zegt me dat er een bijeenkomst is van de Familia Lindenholt. Een keer per maand komen we bij elkaar om te wroeten en te spitten in de boeken, teksten en geschriften van Augustinus, of door hem geïnspireerden. Na die noeste arbeid laven wij ons aan psalmen en meditatie, doorspekt met gebeden en gezang. Hoe zwaar het ook valt om aan zo een bijeenkomst te beginnen, na afloop keer ik steeds weer voldaan en opgewekt huiswaarts.

De avond begint met een begroeting en uitwisselen van belevenissen. Vaak wordt er aandacht besteed aan ontmoetingen elders in den lande. Een studiemiddag hier, een tentoonstelling daar. Wat voor mij deze avonden vooral goed maakt, is het welhaast onvoorwaardelijke gevoel van welkom zijn. Zoals in elke groep, is er in onze groep ook verschil van mening en inzicht. Op de een of andere manier echter, slaagt de groep er in dit ondergeschikt te maken aan het bij elkaar willen komen. Het is dan ook niet moeilijk om in zo'n gezelschap van gedachten te wisselen over thema's waar ik in een andere setting niet eens aan zou beginnen.

Na de begroeting en het regelen van "wie gaat mee waar naar toe" lezen we een stuk. We zijn bezig met "Charisma gemeenschap" van Tars van Bavel. Hierin lezen we over vriendschap en de gedachten en bedenkingen die Augustinus daar bij heeft. Waarlijk een bron voor samen nadenken. Wat betekent vriendschap voor je? Als mens, in je dagelijkse leven, of als christen in een parochie / geloofsgemeenschap. Wat zegt het ons nu. Wat kunnen we er mee, of misschien wat moeten we er mee? Wat als je in die vriendschap teleurstelling beleeft. En...ja, die beleving is voor velen een bekende ervaring helaas. Hoe ga je daar mee om. Waarop kun je dan terugvallen? Hier praten we over de dingen die ons bewegen en ons bezighouden. Wonderlijk hoe je elke keer weer nieuwe dingen in elkaar ontmoet. Het geeft voeding en van voeding kun je groeien. Gevoed worden aan en door elkaar. Is dat vriendschap? Ik weet het niet, maar ik denk dat het er wel veel mee te maken heeft.

Na het lezen en uitwisselen van gedachten is het tijd om samen te bidden, samen stil te zijn en samen tijd te maken voor bezinning. We zingen, lezen psalmen, luisteren naar een tekst en spreken samen gebeden uit. Dan wordt de kaars gedoofd en is het tijd om naar huis te gaan. Ieder zijns weegs, maar niet zonder een groet, een hartverwarmend woord of een hand op de schouder.

Als ik thuis kom schrijf ik de datum voor de volgende bijeenkomst in de agenda. Soms kan ik niet, maar dat is niet erg als het maar soms blijft. Goed om te weten, dat je een Familia hebt, waar je aan mag schuiven.

Eric Luijten

Bijeenkomsten Lindenholt: eerste dinsdag van de maand

FAMILIA AUGUSTINIANA EINDHOVEN

Vanuit het Eindhovense valt niet veel nieuws te melden, ze gaan nog steeds op dezelfde voet verder. Een bijdrage van een Eindhovens familialid op vakantie

Augustinus en Luther in Erfurt

Ijdens mijn zomervakantie bracht ik dit jaar een week door in het mooie Thüringer Woud in het midden van Duitsland.

Vanzelfsprekend werd een vakantiedag besteed aan een bezoek aan Erfurt, de hoofdstad van de deelstaat Thüringen. Begin negentiger jaren, toen ik Erfurt voor het eerst bezocht, ging de stad nog schuil onder een grauwsluijer van veertig jaar communisme, maar intussen is er veel veranderd en ten goede gekeerd. Veel oude gebouwen zijn gerestaureerd, en -in tegenstelling tot de DDR-tijd- is de nieuwbouw die de laatste tijd werd gepleegd veel beter aangepast aan de bestaande historische bebouwing.

Erfurt is een erg oude stad, ontstaan in de vroege middeleeuwen, en heeft in haar centrum het middeleeuwse stratenpatroon weten te behouden. Vanaf de twaalfde eeuw beleefde de stad haar bloeitijd, en daarom is het niet verwonderlijk dat de grote bedelorden zich hier al

vroeg vestigden. Zo ook in 1266 de Augustijnen. Al snel groeide het klooster uit tot één van de belangrijkste Augustijnenkloosters van Duitsland. De grootste bekendheid verwierf het klooster echter door Martin Luther, die hier in de Augustijnenorde intrad, en van 1505 tot 1511 als monnik leefde. Kort daarna begon het verval, want tijdens de reformatie traden nagenoeg alle Augustijner monniken in Erfurt uit de orde. Het Augustijnenklooster van Erfurt, dat wil zeggen het gebouw, heeft de laatste vijf eeuwen wel weten te doorstaan (met vanzelfsprekend de nodige wijzigingen). Na de Duitse éénwording is ook hier het nodige verbouwd, zodat het gebouw nu weer op verschillende manieren benut kan worden. Hoofdbewoner is een orde van evangelische zusters, waardoor in zekere zin het kloosterleven toch wordt voortgezet. Daarnaast wordt een gedeelte van de gebouwen als gastenverblijf met conferentievoorzieningen gebruikt.

Het historische deel van het klooster is ingericht als museum. Er is een expositie over de bijbel, over het leven van de Augustijner monniken in de middeleeuwen, en natuurlijk over Martin Luther, met een reconstructie van de kloostercel van de reformator. In het museum krijgt men een goed beeld van het zeer sobere leven in een middeleeuws Augustijnenklooster. De grootste schat van het klooster bevindt zich echter in de oude kloosterkerk die nu als evangelische kerk in gebruik is. Het zijn de oude gebrandschilderde ramen uit het begin van de veertiende eeuw. Eén van deze ramen is het zogenaamde Augustinusvenster, de oudst bekende glas-in-lood cyclus over het leven van de H. Augustinus. De voorstellingen zijn weliswaar primitief, en van afstand soms moeilijk zichtbaar, maar snel komt men onder de indruk van het prachtige kleurenspeel in deze oude ramen, vooral wanneer men bedenkt dat deze ramen nog getuige zijn geweest van de bloeitijd van Augustijns leven op deze historische plaats.

Luc Habets

Een gedetailleerde beschrijving van het Augustinusvenster, geïllustreerd met foto's van alle ramen, en becommentarieerd met teksten uit o.a. de Belijdenissen en Possidius is te vinden in het boek Christa Richter, Das Augustinusfenster in Erfurt: der älteste Glasmalereizyklus zum Leben des heiligen Kirchenvaters. Regensburg, Verlag Schnell und Steiner, 1997. (118 pagina's) ISBN 3-7954-1126-2. Het is verkrijgbaar in de kloosterwinkel naast de kerk.

Bijeenkomsten Eindhoven: laatste vrijdag van de maand

FAMILIA AUGUSTINIANA BOSKAPEL

Dit keer wil ik geen verslag geven van de bijeenkomsten van onze Familia-groep, maar een persoonlijke woordje schrijven. Het jaar zit er bijna op. Wat een jaar! Op de televisie hadden dieptepunten de overhand, maar ik wil graag ook op positieve gebeurtenissen terugzien. Terugkijkend naar de ontmoetingen van onze Familia-groep kan ik zeggen dat de vriendschap van Augustinus is gegroeid en bijdraagt tot een goede verstandhouding. Steeds meer raak ik er van overtuigd: Dit is het wat de wereld op grote schaal nodig heeft; dan zou de wereld er anders uitzien! 25 juli hebben we ons 40jarig huwelijk mogen vieren. Onvergetelijk met Familieleden, het convent, leden van de Familia Augustiniana en Boskapellers: het was een grote familie! Ik realiseer me nu dat ik niet iedereen heb kunnen bedanken voor de felicitaties die we mochten ontvangen... De bloemen heb ik natuurlijk fotografisch vastgelegd omdat bloemen nu eenmaal verwelken. Ook namens de vrouw wil ik iedereen danken voor een jaar vol vriendschap en de beste wensen schenken voor het komend jaar. Ik besluit daarom met dit gebed:

*God, ga voor ons uit als een vuurzuil in de nacht.
Wees voor ons een lichtende horizon;
houd ons stand door uw belofte.*

*Dat wij niet verdwalen in een chaos van onzekerheid.
Dat wij niet blijven steken en verzanden in ons pessimisme.
Wees voor ons de troost van de dageraad.*

Jan van Lierop

De bijeenkomsten van de groep vinden voortaan in de 3de week van de maand afwisselend op de woensdag- en donderdagavond plaats; jaarplanning is gemaakt.

LEESGROEP UTRECHT

Ik woon in Utrecht in de religieuze gemeenschap Casella van de Zusters Augustinessen van Sint Monica. Daar ontmoet ik jonge mensen op onze vriendenavonden. Met een aantal van hen die, evenals ik geïnteresseerd en zoekende zijn, begonnen we een bezinningsgroep, en we vroegen Martijn Schrama om de bijeenkomsten te begeleiden. We lezen teksten van, hoe kan het ook anders, Augustinus. Het vorig seizoen was dat een gedeelte uit 'Het huis op de rots' en in dit seizoen is het de 'Brief 130, aan Proba'. Martijn geeft hier en daar wat toelichting, en samen stellen we vragen en geven we antwoord. We denken mee over wat er staat en proeven de woorden. Daarna gaan we in groepjes uiteen, wisselen uit wat ons geraakt heeft, of wat juist niet, en vertellen elkaar hoe we het gelezene concreet denken te maken in ons dagelijks leven, ieder op haar of zijn eigen plek. Behalve aanwezig bij deze avonden, ben ik ook al anderhalf jaar lid van de Leesgroep Utrecht van de Familia Augustiniana. Hier lezen we de 'Belijdenissen' van A tot Z. Ik leer en geniet van deze avonden. We zijn met een zeer gemengd gezelschap, variërend van Augustinus-kenners tot mensen die nog niet zo lang geleden kennis hebben gemaakt met deze auteur. Van de laatsten voel ik me er één. Wat mij treft en inspireert is de gezamenlijke passie en het gedeelde zoeken in de leesgroep. Ik ervaar op deze avonden bij iedereen het verlangen om Augustinus te lezen, te herlezen, te herkauwen en te smaken. Kortom, hem te verstaan door te zoeken naar: Wat zegt hij, wat bedoelt hij, wat beweegt hem? Ik merk dat ik soms echt geraakt

word door een passage, een zin, een woord van Augustinus, of door de interpretatie van een groepslid. Augustinus gaat dan meer voor me leven. Zo'n leesavond maakt me hongerig en verlangend naar meer. Op deze manier word ik, mede door deze avonden, gevormd in de spiritualiteit van Augustinus. Dat is ook mijn liefste wens. Eind augustus van dit jaar ben ingetreden in de Congregatie van de Zusters Augustinessen. Ik wil graag in de spiritualiteit van Augustinus leven, en samen met anderen op weg gaan naar God. Ik ben nog wel een groentje, maar voel me al heel rijk met de bezinning- en de leesgroep.

Marion Loermans

LEESKRING AUGUSTINUS VAN DE AUGUSTINESSEN VAN HEEMSTEDEN, Proefboringen in de werken van Augustinus

UITNODIGING

ieder die zijn of haar leven wil voeden uit de geestelijke bron van Augustinus is bij de zusters Augustinessen welkom om in groepsverband onder leiding van een deskundige en samen met enkele zusters Augustinessen zich te gaan verdiepen in teksten van Augustinus en zijn spiritualiteit.

Met deze uitnodiging aan parochianen van Heemstede, Bennebroek en Aerdenhout, tevens aan enkele bekenden via het Augustijns Instituut is de leeskring in september 2004 van start gegaan o.l.v. Paul van Geest. De groep bestaat uit 22 personen en 4 zusters Augustinessen. Wij zijn nu 4 avonden bij elkaar geweest en gezien de trouwe opkomst en de reacties mogen we opmaken dat het een geslaagd initiatief is. Volgend jaar komen we tot april 4 x samen en gaan we een plan tot voortzetting maken.

Paul zal in deze 8 samenkomsten de grote werken van Augustinus behandelen in volgorde van het ouder en wijzer worden van Augustinus. Via deze weg leren wij Augustinus kennen en zien wij de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid. Paul is tot genoegen van

de luisteraars en meelezers in staat de teksten te vertalen in heel herkenbare ervaringen van ieder. We kunnen ons in Augustinus herkennen en dat boeit en nodigt uit tot zelf lezen.

Met plezier laten wij u via Open Vensters delen in ons initiatief.

Met vriendelijk groet,

Heemstede, december 2004 zr. Marie-Anne Kras o.s.a.

AUGUSTINUSLEZING

Jaarlijks vindt er in het Augustijns Centrum de Boskapel, in september bij het begin van het nieuwe cursusjaar, de Augustinuslezing plaats. Dit jaar ging de lezing over: 'Augustinus en de kerk' en werd gehouden door Ton Beaten, emeritus abt van de norbertijnen in Berne Heeswijk. De Norbertijnen leven immers ook naar de Regel van Augustinus. Omdat vele Familia-leden de lezing niet konden bijwonen wordt in deze Open Vensters een samenvatting gegeven.

Inleiding.

Abt Baeten begon zijn lezing dat de meesten van ons zijn opgegroeid met het beeld van de kerk als een statisch kerkbeeld, maar dat sinds het 2de Vaticaans Concilie de kerk meer wordt gezien als een beweging, het Godsvolk onderweg. Ook in de tijd van Augustinus was dat het geval i.t.t. de huidige kerkleiding waarbij nogal eens de statische visie op kerk, de kerk als instituut overheerst.

Kerk als Christus Totus

Voor Augustinus is het instituut kerk slechts een afgeleide, misschien zelfs van ondergeschikte betekenis. Hij ziet de kerk als het gebeuren van Jezus Christus, dat voortdurend gestalte krijgt in onze menselijke geschiedenis en wel op die terreinen, die mensen tot gemeenschap brengen door geloven, hopen en liefhebben. De kerk wordt als het ware elk moment 'gesticht', geboren, gemaakt. Ze gebeurt elke keer als Jezus Christus gebeurt. Augustinus gebruikt daarvoor graag de uitdrukking 'Totus Christus'. De hele mensheid is op weg naar de idee van de Totus Christus. Hij bestaat op drie niveaus:

- a. als Zoon van de Vader,
- b. als individu, de aardse en historische mens Jezus,
- c. als alle mensen omvattend - en dat is het bijzondere in de

opvatting van Augustinus - alle mensen zonder onderscheid. Christus identificeert zich met iedereen. Kerk-zijn betekent de levenseenheid met Jezus Christus gestalte geven met iedereen, wie dan ook. 'Lichaam van Christus zijn' betekent feitelijke een levenseenheid met Hem zijn op grond van het feit dat onze woorden en daden een stuk van het leven van Christus voortzetten en we geroepen zijn Christus te realiseren in het leven van deze tijd. Christus draagt ons, wij dragen Christus in deze wereld. Tussen ons en Christus moet een eenheid groeien.

Fundamentele keuze

Augustinus hamert erop, dat we de aanwezigheid van Christus niet moeten laten beginnen bij zijn opstanding, toen de Geest geschonken werd. De relatie tot Christus is fundamenteel, omdat kerk-zijn het terug opnemen betekent van het leven van Jezus. We mogen Christus echter niet beperken tot een bepaalde periode uit de geschiedenis. Dat zou Christus beperken. Christus is een alomvattend gebeuren dat alles omvat wat vóór ons geweest is en alles wat ná ons zal zijn. Het hart van het Christusgebeuren is immers liefde en gerechtigheid onder de mensen en deze kwam tot stand zowel vóór als ná Hem. Wie vóór Hem leefden, grepen vooruit naar de toekomst en waren reeds kerk in toekomstige zin; wie ná Hem leefden grepen terug op het verleden en zijn kerk in actuele zin.

Dat roept de vraag op, wie dan feitelijk tot de kerk behoren.

Augustinus: iedereen die tot Christus behoort, behoort tot de kerk. Dat zijn niet alleen de mensen die rein en zuiver zijn. Christus ging tijdens zijn leven op zoek naar de uitgestoten mens. Denk ook aan de parabel van het verloren schaap. Wellicht komen we hier bij de kern van Augustinus' kerkopvatting: wat is de ware kerk? Alleen de kerk van de Geest? Voor hem is de kerk een dynamisch gebeuren tussen goed en kwaad, tussen recht en onrecht. Daarmee gaat hij in tegen de Donatisten. Dat heeft consequenties voor de dag vandaag.

Augustinus kiest niet voor een elite-kerk. Hij kiest voor een kerk die strijdtoneel is tussen goed en kwaad, omdat dát de kerk is, waarnaar Christus op zoek is. Hij kiest voor een kerk zonder grenzen. De kerk is niet vastomlijnd te beschrijven. Zo bijvoorbeeld gescheiden

mensen: volgens de officiële kerk mogen zij geen sacramenten ontvangen. Volgens Augustinus wel, want zij horen bij Christus. Zo ook: horen protestanten bij de kerk? Ja, zegt Augustinus, want ze zijn opgenomen in het Christusgebeuren.

Hij noemt ook de Makkabese martelaren uit het Eerste Verbond christen. Niet naar hun naam, maar naar hun daden waren zij christelijk. Christus bezit de martelaren uit het Eerste en Tweede verbond. Christus stond hen bij in de strijd. Hij heeft beide gekroond met glorie. (preek 300).

Bij Augustinus moet je tot de conclusie komen, dat allen die vanaf het begin van de wereld rechtvaardig waren Christus tot hoofd hebben. Zo gaat hij zelfs terug tot Abel in het boek Genesis, want in hem werd Gods trouw en goedheid zichtbaar en waar dat gebeurt, is de kerk aanwezig. Alle rechtvaardigen uit de wereldgeschiedenis maken samen de kerk van Jezus Christus. "Zij geloofden immers dat Christus zou komen, van wie wij geloven dat Hij reeds gekomen is".(preek over psalm 36) De kerk is een verzameling van mensen in wie iets gebeurt, die iets doen gebeuren of beter nog iemand doen gebeuren, namelijk Jezus Christus.

Kerk van goed en kwaad

Zo'n kerkopvatting kan ertoe leiden dat mensen zeggen: het komt er niet op aan, of je bij een kerk hoort, ja dan nee. Als je maar goed leeft, de rest is bijzaak. Ook die opvatting hoort men vandaag nogal eens. Augustinus heeft daarop een duidelijk antwoord: Het kan best zo zijn, dat je fatsoenlijk leeft, maar je mist dan de reden waarom je zo leeft. Je mist iemand die de eindkoers aangeeft, de bestemming, de laatste oriëntatie, waarheen de koers van je leven gericht moet worden. Christus is noodzakelijk, om gericht te staan op het einddoel, een wereld waarin gerechtigheid, liefde en vrede heersen. Als ik de kerk afwijs, wijs ik eigenlijk Christus af, want de kerk is het gebeuren van Christus. De kerk is niet iets dat men kan nemen of laten. Christen-zijn en kerk-zijn vallen bij Augustinus samen. De kerk is een mengsel van goed en kwaad, op weg naar voltooiing. Het zijn onvolmaakte mensen, die samen de kerk vormen.

De kerk als zondig

Augustinus gebruikt verschillende bijbelse beelden om aan te geven waarom de kerk in deze tijd noodzakelijk een zondige kerk is. "Jacob is het beeld van de kerk. Wij hebben een manke kerk en we moeten met die mankheid leren leven".

"De kerk kan vergeleken worden met de lichte vrouw, die zich in haar slaap een dood kind in haar armen laat leggen. Wat betekent dat: de kerk die slaapt? Die slaap is er, wanneer het onrecht en de duisternis van het kwaad de overhand krijgen in de kerk en wanneer de liefde van velen in de kerk verflauwd is".

Hij onderbouwt deze visie ook met Jezus' gelijkenissen in het evangelie, met name in de parabels van het visnet, het onkruid op de akker en de dorsvloer. 'Denk toch niet dat het zo gemakkelijk is te zien, wat kaf en koren is, wat goed en kwaad is. Goed en kwaad lopen door elkaar heen, ook in ons. We weten niet precies wat in ons nu eigenlijk goed en kwaad is'.

De kerk als uitnodiging

Tegen deze achtergrond komt Augustinus tot de conclusie, dat de kerk maar één grote taak heeft, namelijk uitnodigen. De kerk is geen scheidsrechter en evenmin beoordeelster van alles en nog wat. In de kerk is de strijd tussen goed en kwaad nog niet beslecht. Alleen aan het hoofd van de familie (n.a.v de gelijkenis van de onwillige gasten in preek 90), dus aan God komt het toe onderscheid te maken tussen goeden en slechten. De kerk moet zich als dienaar beschouwen en iedereen uitnodigen in de bruiloftszaal. God zal wel zorgen voor de beoordeling. Daartoe hebben wij het recht niet, ook de kerk niet, want zij is slechts dienaar.

Onze kerk vandaag

We moeten zeker de kerk van Augustinus, en breder de kerk van de kerkvaders, niet idealiseren. In de geschiedenis van de kerk liggen de voorbeelden voor het oprapen als het gaat om conflicten en misstanden. Vandaag mogen we zeggen dat de kerk verlost is van veel schandalen uit het verleden. De kerk staat er wat dat betreft beter voor dan in de voorbije eeuwen. Het grote verschil met vroeger is echter, dat er zich in de kerk van vandaag grote evoluties en

veranderingen aan het voltrekken zijn. Geen corruptie meer, maar evolutie.

Enkele voorbeelden:

" de overgang van volkskerk naar vrijwilligerskerk

" het verlangen ambt en celibaat te ontkoppelen

" verbreding van het ambt

" het opheffen van de discriminatie van de vrouw

" het verlangen naar werkelijke oecumene

" de behoefte om aan elkaars tafel deel te nemen

" de behoefte aan inspraak bij bisschopsbenoemingen

vergroting van het gezag van de locale bisschop en afname van het centraal gezag.

De gewenste veranderingen zijn zich al aan het voltrekken in het ambt, de positie van de vrouw en in het vrijwilligerswerk. We wachten alleen nog op een definitieve doorbraak.

Dit alles bewijst, dat we met de ontwikkelingen in de kerk in een overgangsfase zitten. Daarmee leven we wellicht in een van de meest evangelische perioden in de kerkgeschiedenis. Ontwikkelingen komen tegenwoordig meer dan vroeger in een versnellingsgang vanwege de toegenomen middelen van communicatie. Tegelijk moeten we zeggen, dat de kerkleiding soms krampachtig vasthoudt aan het oude. Er hangt zoveel met het een en ander samen, dat men, als men ingaat op het ene verlangen, vanzelf meegesleurd wordt naar het andere. De oude kerk is in haar structuren nog wel aanwezig, maar de nieuwe begint in contouren zichtbaar te worden. Dit is een hoopvol teken naar nieuw licht.

Ton Baeten had een aandachtig publiek en na de koffie was er nog een levendige discussie met de inleider en het publiek.

VOORBEREIDING CONGRES IN ROME 12 - 18 JULI 2006 ROME

Alhoewel in eerste instantie een alternerend aanwezig zijn van Karel en mij afgesproken was, heeft Wim Sleddens aangegeven er geen bezwaar tegen te hebben wanneer we beiden aanwezig zijn bij deze vergaderingen. Vandaar

dat ook Karel Peijnenborg aanwezig was.

Op vrijdagavond zijn we voor de eerste keer bij elkaar gekomen om de agenda vast te stellen. Dat gaf mij de gelegenheid nog verder ingeprikt te kunnen worden over de vorige vergadering. Vast staat dat er drie taalgroepen komen (Spaans, Engels en Italiaans).

Zaterdagmorgen zijn we, na het openingsgebed, begonnen met een inleiding van Paul Maloney over het tweede congres voor leken in Australië, 3 oktober 2004. Kortom een goede opwarmer voor wat ons voor ogen stond.

Het congres *has to be an experience*, niet een aaneenschakeling van

lezingen en het moet een inhoud hebben waar we thuis liefst ook nog mee verder kunnen. Hier ligt dus heel wat op ons commissiebord! En na het congres liefst verder, met name via Internet. Dagen van lezingen en ontmoeten in doorspreken hiervan, een vorm van presentatie van enkele groepen aan elkaar (niet via een lezing maar via workshops) een dag ergens naar toe, bezig zijn met een vorm van statuten/ afspraken voor onszelf, mondiaal, maar ook voor het Generaal Kapittel. We maken voorlopige globale indelingen van de dagen. In maart komen we weer bij elkaar.

Wanneer de vergaderbijeekomsten een voorafspiegeling zijn het congres, dan staat ons nog heel wat augustijns samenzijn te wachten in een erg fijne sfeer, met veel aandacht en openheid voor elkaar.

Want ook bij de vergadering al, wil iedereen erg graag elkaar betrekken in persoonlijke zorg en aandacht. En dan heb ik het nog niet gehad over de inspirerende gezamenlijke gebeden en de eucharistieviering. Kortom ik was weer in dezelfde sfeer als tijdens het congres in 1999!

Bettineke van der Werf.

LEZINGEN GENT 6 NOVEMBER 2005

Op oktober was er de jaarlijkse studiedag georganiseerd door het Augustijns Instituut in Leuven. In verband met het jubileumjaar werd deze dag gehouden in het koster van Gent. Dit omdat het Gentse klooster het oudste Augustijnen convent in het Nederlandstalige gebied is. Ook is de restauratie zover dat het voor dit doel gebruikt kon worden.

's Ochtends was er een lezing van

Lode Aerts over De Kerk als moeder bij Augustinus. De

uiteenzetting bevatte boeiende uitgangspunten en verrassende ideeën. Ik sta, bij wijze van spreken dan, nu al in de rij om het boekje met deze lezing volgend jaar aan te schaffen.

Daarna was er tijd voor ontmoeten en lunch (voor een

aantal in andere volgorde) in de kloosteromgang, die als nieuw in de verf zat. Hier was de restauratie af! (in de dubbele betekenis).

's-Middags was de lezing van Marleen Verschoren, die net op tijd vanuit Londen was binnengevlogen. Ze legde verbanden tussen Eva, en Maria. Het kostte me moeite haar goed te blijven volgen, mede

door de geluidsinstallatie. Toch had ze enkele originele koppelingen tussen de dames en hoop ik daar het fijne uit het boekje van volgend jaar terug te halen.

Daarna begon om drie uur de viering. Een dag met een verre rit naar Gent en dan niets van de stad gezien te hebben, dat kon toch ook niet. We hebben met ons vijven uit Nijmegen even het oude centrum

van de stad bewonderd en dat bezoekje afgesloten met een kop warme thee of koffie. Daarna zijn we door de regen, met een voldaan gevoel naar huis gegaan.

Evert Jan van der Werf

AUGUSTINUSGEBORTEFEEST 13 NOVEMBER 2005

Een mooie locatie, boeiende lezingen, die nog uitgegeven gaan worden, (vandaar dat we er hier niet op terug komen), veel tijd voor ontmoeting en een geweldige uitgave van preken van Augustinus. Kortom een fantastische dag, waar onze 'vleugels' weer meer draagkracht kregen. Met de

laatste zin blijf ik in het beeld van de boekpresentatie door Joop Smits. Hij haalde een passage aan uit preek 68 uit het nieuwe boek.

Onze last werd daar vergeleken met de last van de vleugels van een vogel. Zonder zijn 'last' kan een vogel niet vliegen! Onze 'vleugels' zijn de liefde tot God en de liefde tot de naaste. Ze hebben in ieder geval op zo'n dag als vandaag grotere draagkracht gekregen!

Bettineke van der Werf.

VAN HET FAN-BESTUUR

Op de algemene bijeenkomst van de Familia in Eindhoven op 2 oktober jl. heeft dhr. Kees Diekstra een inleiding gehouden over Augustinus en de filosofie. Aansluitend aan deze inleiding hebben de aanwezigen uitvoerig met elkaar hierover van gedachten gewisseld en daarna het gesprek met de inleider voortgezet. Ook dit gesprek

verliep zeer geanimeerd; we kwamen tijd te kort! De tekst van Diekstra's inleiding zal nog vóór Kerstmis door het provinciaal van de augustijnen toegestuurd worden.

In de middag van 2 oktober is de voorlopige tekst van de Statuten uitvoerig besproken en commentariseerd. Voorafgaand aan de bijeenkomst hadden ook andere augustijnen en leden van de Familia hun

opmerkingen en kanttekeningen gemaakt. Met de resultaten van die inbreng is het bestuur aan de slag gegaan en zal op de bestuursvergadering van 14 december besluiten over het vervolgtraject van de Statuten aan de hand van de opmerkingen hierover op 2 oktober. De eerstkomende algemene Familia ontmoetingsdag is zaterdag 5 maart 2005. We zijn welkom in klooster Mariënhage in Eindhoven. Tijd : 10.00 tot 16.30 uur. Mgr. J. Bluysen heeft toegezegd in het ochtendgedeelte te spreken over zijn kijk op Augustinus. Het boek van hem dat onlangs verschenen is (Jan Bluysen : 'Waar liefde vraagt, luistert God. Hoe bisschop Agustinus nieuwkomers leerde geloven in Jezus Christus' ; Nijmegen 2004, Uitgeverij Valkhof Pers) zal dan ter sprake komen. In het gesprek met ons zal hij ook in gaan op de betekenis van Augustinus voor ons in de Familia.

Nadere mededelingen (o.a. over aanmelden en over het verdere programma van die dag, zullen tijdig gedaan worden)

Gerard van Hoof

EIGEN BIJDRAGE

We werden attent gemaakt op de volgende overweging, die we graag in ruimer verband laten lezen. De redactie

Priorij Gods Werkhof 29 augustus 2004: AUGUSTINUZONDAG

1e Lezing: Jezus Sirach: 39-1-11

2e Lezing: Uit de Regel voor de gemeenschap (door Augustinus)

Ja, dat kwam er zo van. Het schema van de Schriftlezingen van deze zomer werd ingegeven door een zoektocht naar wijsheid: Spreuken, Wijsheid, "Jezus Sirach". Toen wij in juni het seizoen afsloten, wensten wij elkaar groei in wijsheid toe: "durven zien wat is en je toevertrouwen"... Vandaag, bij de opening van een nieuw seizoen, het koor weer op sterkte, lazen we opnieuw over het speuren naar wijsheid, volgens Jezus Sirach te vinden door al je aandacht te wijden aan de Tora, de profeten en de wijsheid der ouden... Het is de oude trits van de Bijbel. En we hoorden een beschrijving van zo'n waarachtige schriftgeleerde: Het klonk wel erg ideaal, een onderzoekend type vol evenwicht en balans...: overdenk, overweeg, onderzoek... maar inzicht wordt je geschonken! Of om met Reiner Maria Rilke te spreken: leef je vragen, resoneer ze en dan komen de antwoorden naar je toe! Als je daarin volhardt, schrijft Jezus Sirach, zul je een grote naam nalaten... En toen besloten we een heftige strijdtekst van Paulus vandaag in de ruilen voor een tekst van Augustinus, vanwege diens jaardag op 28 augustus en omdat wij in de Werkhofgemeenschap speciale aandacht voor augustijnse spiritualiteit willen hebben, maar vooral omdat van Augustinus ook geldt: "zijn naam leeft van generatie op generatie". Daarom dus. Als je kloosterling bent geworden in de orde van de Augustijnen, dan weet je toch alles over Augustinus? Dan ben je toch door hem geïnspireerd, zoals Benedictijnen door Benedictus en Franciscanen door Franciscus? Niet dan? Nou klinkt dat wat simpeler dan het is. Augustinus, bisschop van Hippo, kerkvader uit de vierde eeuw... Dit najaar wordt herdacht dat hij 1650 jaar geleden werd geboren! Misschien weet je veel van hem, of heb je wel eens van hem gehoord, of heb je zelfs teksten van hem gelezen? Beroemd is Augustinus om zijn "Belijdenissen", maar daarnaast om zo veel méér, waardoor hij ongelooflijk veel invloed heeft gehad in de westerse filosofie, de christelijke theologie en in de geschiedenis van de kerk: te veel om nu te behandelen. En vooral teveel voor mij, ik weet eigenlijk niet zo veel van Augustinus, heb eigenlijk ook niet zo veel van hem gelezen, al zou je dat misschien van augustijnen wel verwachten. Nee, ik hoor ik niet bij de betere exemplaren...

Ben je dan niet door Augustinus geïnspireerd? Ja, zeker toch. En wel door zijn kloosterregel. Maar je leeft toch al lang niet meer in een kloosterlijk verband? Nee, en toch zijn uit die leefregel een paar zinsneden mij zeer dierbaar geworden. Als we er naar zouden leven, dan zou de wereld er vreedzamer uitzien. Daarom wilde ik jullie even meenemen naar een gedeelte uit die leefregel. Wat is een kloosterregel? Een leefregel voor een groep mensen die vanuit een bepaald ideaal én naar een bepaald ideaal tóe tezamen gekomen zijn en zich willen verbinden tot een geméenschap... Dat gaat niet zo maar goed. Als je zulk een kloosterregel hoort, leest, dan blijken allerlei concrete zaken en regels natuurlijk niet overal in alle tijden op dezelfde manier van toepassing. Maar je zou kunnen zeggen, dat de kloosters toch bedoeld waren, bedoeld zijn, als een soort laboratoria voor "hoe mensen met elkaar dienen om te gaan, opdat zij in pais en vrede kunnen samen-leven". De beroemde kloosterregels van Augustinus of Benedictus of Franciscus zijn daarbij niet allemaal hetzelfde, al zouden buitenstaanders dat misschien denken, omdat zij alle kloosters over één kam scheren. Dat is trouwens mede veroorzaakt doordat de RK kerk is gaan spreken over kloostergeloftes in algemeenheid, alsof ze voor alle religieuzen hetzelfde zouden zijn. Daardoor kent iedereen de staande uitdrukking: "gelijke monniken, gelijke kappen"...! Nog onlangs hoorde ik iemand in het Aanloopcentrum bij ons in Haarlem dit boos roepen (en ik moest als gastheer dus optreden tegen een ander!) "want als hij dat mag, dan mag ik het ook!"... (Dat correspondeert precies met zulke algemeen geldende rechtsregels waar ik over sprak.). Welnu, zulk een zin is ondenkbaar in de kloosterregel van Augustinus... Integendeel: bij herhaling klinkt daar: Niet allemaal hetzelfde, want jullie zijn niet allemaal even sterk... En precies dát is wat mij intrigeert in deze kloosterregel. Natuurlijk is de regel van Augustinus getekend door het gezelschap broeders dat in zijn tijd zijn klooster bevolkten. Gróót verschil tussen mensen van rijke en mensen van heel arme komaf, met als consequentie groot verschil of er naar je óp gekeken werd of op je neergekeken! Welnu, dat kon niet de bedoeling zijn in dat laboratorium van "samen leven".

Maar dus ook groot verschil in wat al die broeders, vóórdat zij in dat klooster traden, gewend waren aan welvaart, eetgewoonten, fijngevoeligheid en kwetsbaarheid. Groot verschil in levensgewoonten, heel rijk of nauwelijks te eten enzovoort. Dat betekent dus van huis uit groot verschil in wat je aan kunt of niet, waar je aan gewend bent of niet... Dacht je dat dit dan zo maar goed ging? Nee, dan moet je zorgvuldig en voorzichtig met elkaar omgaan. Dan kan niet iedereen hetzelfde hebben. Dan moet je vooral ook oog hebben voor de zwakheid van de ander.

Tekenend is, hoe in deze regel over zorg voor de zieken wordt gesproken! Als een ander dan méér ontzien wordt dan jij,... dan moet je dus blij zijn, dat jij sterker bent dan die ander. Dat jij niet nodig hebt, waar die ander blijkbaar niet zonder kan... Kortom, dat jij dus gelukkiger bent, als je minder nodig hebt... Want, zegt Augustinus, béter is het minder nodig te hebben dan veel te bezitten... Kom daar nog eens om in onze wereld! Je moet daarom vooral proberen ieder te geven wat zij of hij nodig heeft... Niet aan iedereen hetzelfde dus, want we zijn nu eenmaal heel verschillend en hebben dus ook heel verschillende behoeftes... Kortom het is een leefregel van gúnnen! Ja, kom daar nog eens om in deze wereld, waar wél individualisme regeert als het gaat om rechten en hebben en krijgen, maar nauwelijks als het gaat om gunnen en laten en geven!... "Ieder gunnen en geven wat hij/zij nodig heeft, dus niet allemaal hetzelfde, want we zijn niet allemaal even sterk! Ik zou graag een beetje bijdragen aan die mentaliteit van gunnen, waarvan ik hoop iets waar te maken in mijn leven, ook al leef ik dan niet meer in wat men een klooster noemt... En ik dank aan Augustinus mijn hekel aan de helaas ingeburgerde uitdrukking: "gelijke monniken, gelijke kappen"... Eigenlijk is het is zonde om een dergelijke leefregel te beperken tot kloosterlingen. En - al hebben we dan niet direct een verhaal van of over Jezus horen voorlezen - mij dunk, dat hier het evangelie heeft geklonken. De vrede in de wereld zou gebaat zijn bij beleving van zulk.

Henk Kroon

KAARTEN

Kaarten met afbeeldingen van de teksten uit Eindhoven zijn onder andere te koop bij het Augustijns instituut in Eindhoven. Er zijn 6 verschillende afbeeldingen. Per set van 6 kosten ze € 5,= (exclusief verzendkosten)

Kaarten met teksten van Augustinus met initiaal van Mariarosa Guerrini osa zijn te koop bij de Familia Augustiniana, via Bettineke van der Werf. Er zijn 4 serie's. De A en B serie bestaan uit kerstteksten, de C en D serie dragen algemene teksten. Per set van 5 kaarten met 5 enveloppen kosten ze € 5,= (exclusief verzendkosten)

E-mailkaart

Dat je een kaart kunt sturen met de post is algemeen bekend. Maar met behulp van het internet kunnen ook kaarten verzonden worden. Daar zijn verschillende aanbieders u graag behulpzaam mee. Kaarten met afbeeldingen van de fresco's uit San Gimignano vindt u als e-mail kaart op <http://gallery.euroweb.hu/html/g/gozzoli/4gimigna/> Volg de instructie voor het versturen!

Bettineke van der Werf

JONGEREN EN OSA:

Wereldjongerendagen in Keulen (2005)

Er komt weer een mondiale internationale bijeenkomst. De periode vóór de wereldjongerendagen in Keulen (2005) willen de OSA een gezamenlijke voorbereiding houden in het Duitse Weiden. Weiden ligt aan de Tjechische grens, en is ongeveer 750 km van de Nederlandse grens verwijderd. Er is voor de Nederlandse Jongeren ruimte voor een groep van 10 - 15 deelnemers. Meer nieuws volgt, zodra dit er is. *Deze informatie is ook te vinden op de nieuwe site www.augustinerjugend.de*

VERDER NIEUWS

Programma Augustijns Centrum Boskapel Nijmegen

In het voorjaar vinden de volgende activiteiten plaats in het Augustijns Centrum de Boskapel te Nijmegen.

De Griekse wortels van Augustinus

Op dinsdag 25 Januari om 20.00 uur zal Desiré de Rooij, classicus met grote belangstelling voor patristiek, een lezing geven over het denken van Plato, de neo-platonici en Origenes en zoeken we wie God voor hen is, om op deze wijze het godsbeeld van Augustinus beter te kunnen begrijpen.

Het achtvoudige pad van de regel Van Augustinus

De acht hoofdstukken van de regel kunnen gezien worden als acht stappen op een religieus en spiritueel pad. Op dit pad komen we woorden tegen als eenheid, waakzaamheid, tevredenheid en schoonheid, maar ook werkwoorden als delen, bidden, vergeven en luisteren. Op maandag 31 januari, 7 en 14 februari 2005 volgen we dit achtvoudige pad van de regel van Augustinus. o.l.v. Frank Kazenbroot, norbertijn van de abdij van Berne te Heeswijk en auteur van het boek 'Het is als een spiegel'. De avonden vinden plaats van 20.00 tot 22 uur

Wanneer je vragen hebt over deze bijeenkomsten of interesse hebt om mee te doen dan kun je je opgeven via email (a.c.boskapel@wanadoo.nl), of kun je tussen 18.15 en 19.15 uur telefonisch contact opnemen met Annemieke Pacilly (' 024 3561809)

Plechtige Gelofte

Zondag 2 januari 2005 wordt een belangrijke dag voor John, Floris en Bernard en natuurlijk ook voor de Nederlandse provincie van de

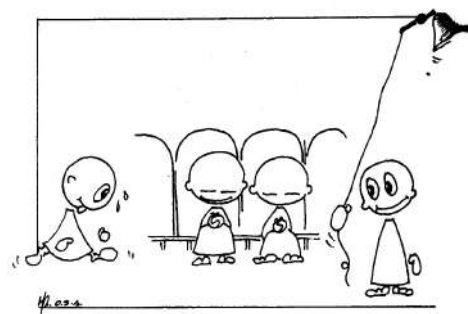
augustijnen. In de Boskapel leggen zij 's middags om 16.00 u. hun Plechtige Gelofte af in de Orde van de Augustijnen.

VOOR DE INTERNET (BE)ZOEKERS:

	augustijnen algemeen	: www.aug.org
	augustijnen Nederland	: www.augustijnen.nl
	Augustijns Instituut nl	: www.augustijnsinstituut.nl
	Augustijns Instituut be	: www.augustiniana.net
	Jongeren (Duitsland)	: www.augustinerjugend.de

Jan Martijn van der Werf

VIERINGEN:

Zondag 10.00 u
oecumenische viering
Werkhofgemeenschap

Woensdag 19.30 u
Convent Nijmegen Boskapel

Donderdag 7.45 u
Morgengebed Lindenholt

AUGUSTIJNSE AGENDA:

Zondag 2 januari	Plechtige Gelofte
Dinsdag 25 januari	Lezing Boskapel
Maandag 31 januari, 7 en 14 februari	Lezingen Boskapel
Zaterdag 5 maart	Familiadag Eindhoven

